

Kronik om dansk svineproduktion

Af Christian H. Hansen, MF og formand for partiet Fokus og

Peter Møllerup, formand for Dyrenes Venner og DOSO

Danske svin har det elendigt. Dyrene er forvandlet til maskiner i et hæsblæsende økonomisk ræs, hvor det kun gælder om at presse så meget som muligt ud af de levende væsener. Sådan har det været de sidste 25-30 år, og intet tyder på, at disse uhyrligheder vil stoppe. Men når tv viser klip fra de danske svinestalde, lyder der et ramaskrig fra den almindelige dansker. Man nægter simpelthen at tro på, at levende dyr kan behandles så uanstændigt i et civiliseret samfund. Og også politikerne udtrykker forargelse og ønsker, at der gøres noget her og nu. Ja, selv landbrugets egen organisation – Landbrug og Fødevarer - er enige i, at der burde gøres meget mere for at højne dyrevelfærden i de danske svinestier. Hvorfor sker der så ikke noget, når alle er enige om, at det er for galt? Et eneste ord kan forklare: Penge! Man mener, at dyrevelfærd koster penge og reducerer den danske konkurrenceevne, og man postulerer, at en reduceret konkurrenceevne vil flytte produktionen til andre lande, hvor dyrevelfærden er endnu ringere.

De danske landmænd er således parat til at give dyrene bedre forhold, hvis det kommer til at gælde for hele EU. Det er rigtigt, at målet må være en samlet EU-lovgivning for svineproduktion, men det er helt afgørende, at Danmark erkender sit enorme ansvar i denne forbindelse. Lovgivningen i EU ændres nemlig ikke fra dag til dag, men baseres på erfaringer fra de enkelte lande, og da Danmark har markedets største og mest intensive produktion, bliver de danske data om en mere dyrevenlig produktion helt afgørende for udviklingen i EU. Hvis Danmark f.eks. kan vise, at løsdrift er en rentabel produktionsmetode, så vil det medføre et krav om løsdrift i EU, bl.a. fordi alle EU's videnskabelige udvalg og komiteer i forvejen understøtter en udvikling mod løsdrift.

Men hvad sker der bag de lukkede døre i de danske svinestalde, og hvad har man gjort for at forbedre forholdene? 1 million søer føder hvert år et meget stort antal pattegrise. Desværre dør 25.000 af disse hver eneste dag, men ca. 25 millioner når dog frem til slagteriet. Søerne ligger indeklemte i små bokse, når de farer, når de dier og den første tid af drægtighedsperioden. I ca. 20 uger om året er soen fikseret, så den næsten ikke kan bevæge sig. Dette gælder også, selv om et EU-direktiv kræver, at alle drægtige søer skal gå frit fra 2013. At være fikseret giver naturligvis dyrene en lang række skader på både psyke og legeme. De bliver stressede og apatiske, fordi de ikke kan udføre deres normale adfærd, og de har hudskader, formindsket muskel- og knoglestyrke, dårlige klove og ben, dårligt hjerte og forhøjet sygelighed. Et så ussel liv er takken for, at soen stadig tvinges til at føde flere og flere pattegrise. I gennemsnit 28 grise om året, men målet for dansk landbrug er, at en so skal kunne levere 35 pattegrise om året!

Når grisene er 3-4 uger gamle tages de fra soen, så hun hurtig kan blive drægtig igen. Hvis man lod ungerne blive hos soen 5-6 uger, ville man få sundere og mindre stressede dyr, og man kunne højst sandsynligt undvære store dele af al den antibiotika, som man i dag forebyggende poster i svinene.

For at øge effektiviteten af produktionen får de drægtige søer i lange perioder kun halvt så meget mad, som den kan spise. Derfor er søerne i disse perioder konstant sultne og stærkt motiveret for at udvise fødesøgningsadfærd. Aggressionsniveauet i stien stiger, fordi der er kamp om føden.

Langt de fleste af svinene bliver slagtet efter ½ år. Man kan kun glædes over, at svinene ikke lever længere, for dette halve år er én stor plage for dyrene. Først klipper man op til halvdelen af halen af og sliber tænderne kortere. Så kastrer man hangrisene – alt sammen uden bedøvelse. Dernæst anbringer man dyrene i små og gølge båse, hvor de går tæt sammen og keder sig. For der er ikke noget at beskæftige sig med andet end at bide i hinandens haler og ører. Undersøgelser viser, at hvis man gav svinene halm og mere plads, så behøvede man ikke at klippe halerne af dem, og så ville man undgå en lang række af de dårligdomme, som slagtesvinene lider af.

Den danske gris' elendige forhold blev igen i 2007 for meget for et flertal i Folketinget. Derfor nedsatte man for tredje gang en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, der - efter 4 års arbejde og 33 møder – nu har afleveret en rapport på 232 sider. Meningen med denne arbejdsgruppe var naturligvis, at vise veje til at danske svins velfærd kunne forbedres. Der skulle være fokus på:

- Tilstrækkeligt med halm med angivelse af eksakt mængde
- Fritgående søer i farestalde og løbestalde
- Mæthedsfremmende foder
- Ikke rutinemæssig halekupering
- Længere fravænningsperiode

Og hvilken forbedringer af dyrevelfærden kan arbejdsgruppen så pege på efter disse 4 års arbejde? Én eneste lille ting: At søerne får lov til at være frie i løbeafdelingen. Det er ca. 9 uger om året, og det skal for nye stalde først ske i 2021 og for gamle stalde på et passende tidspunkt (?).

Dyrenes Beskyttelse og DOSO (sammenslutning af 15 dyreværnsforeninger) forlod "Arbejdsgruppen om hold af svin" to måneder før rapporten udkom i protest over manglende resultater. De kunne naturligvis have valgt at komme med mindretalsudtalelser på alle områder, men de ville hellere vise deres skuffelse og frustration ved at udtræde af arbejdsgruppen, så de ikke blev taget til indtægt for noget som helst i den kommende rapport. Til gengæld vil de to organisationer udarbejde en alternativ rapport, som – stadig med udgangspunkt i den videnskabelige forskning på området – giver et bud på en realistisk lovgivning, hvor dyrene er i centrum.

Selvfølgelig skal vi være nogenlunde realistiske og ikke tro på tidligere tiders romantiske bondegårdsidyl. Men kan et rigt og veluddannet samfund virkelig være bekendt at behandle sine husdyr så ussel? Kan man retfærdiggøre sig bare ved at henvise til, at hvis vi ikke gør lige som vores konkurrenter, så mister vi arbejdspladser og eksportindtægter? Der må da være en grænse for hvilke uhyrligheder, man kan udsætte levende dyr for – også selv om det skulle koste. Og måske koster det ikke så meget. Måske har almindelig vanetænkning, standardsvar og rutinereaktioner lukket erhvervets øjne for alternative muligheder.

Det handler måske om, at vi skal tænke *helt* anderledes. Det er slet ikke sikkert, at Danmark skal blive ved med at være det land – det lille land i Europa – der producerer allerflest svin på det mindste areal; at vi skal blive ved med at være det land, som tilsidesætter sit miljø, fordi vi skal have et stort landbrug. En omlægning til økologisk produktion vil gavne miljøet, give langt mere dyrevelfærd og på sigt åbne op for en eksport af økologiske produkter til de europæiske forbrugere, som bliver mere og mere kritiske og bevidste.

Gud ved, om det ikke kunne ende med, at Danmark blev kendt for at være det land i Verden, som havde det mindste medicinforbrug i vores landbrugsbesætninger, den højeste standard for dyrevelfærd, mest økologi, samt at Danmark var det land, der passede bedst på sin natur og sit miljø. Hvad kunne det ikke føre til - måske er her gemt mange erhvervseventyr, som kunne blomstre op, og dermed bidrage til, at der blev skabt nye arbejdspladser i nyopståede fødevarevirksomheder og ikke mindst i turisterhvervet.

En del landmænd har allerede haft held med skabe niches for forskellige landbrugsvarer af høj kvalitet som f. eks. specielle mejeriprodukter. Det er en positiv udvikling, som vi bestemt skal støtte og udvikle, og det vil også være med til at skabe vækst i de såkaldte yderområder i Danmark.

Der er rigtig mange mennesker, der gerne vil i en anden retning, og som gerne vil arbejde for forandring med et ønske om at skabe et nyt Danmark med bedre balance mellem mennesker, natur, dyr, og miljø. Det er på tide vi begynder at tænke anderledes og tager ansvar i stedet for at ødelægge vores miljø og se igennem fingre med, hvordan vores dyr behandles i profittens hellige navn.